

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕ7030Υ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΔΡΑ JEAN MONNET: Η ΕΕ ΚΑΙ Ο ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	1,6	
Ατομική Έκθεση		0,7	
Προφορική παρουσίαση		0,1	
Τελικές εξετάσεις		2,3	
Σύνολο		4,7 (≈5)	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ (ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://eclass.uop.gr/courses/PEDIS164/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Ο στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν πλήρως τους στόχους και τις επιδιώξεις που προωθεί η ΕΕ στα Δυτικά Βαλκάνια μέσω της χρήσης ενός ευρύτατου φάσματος εργαλείων και μέσων. Επιπλέον, θα αντιληφθούν το σύνθετο περιφερειακό περιβάλλον στο οποίο ασκείται η εξωτερική πολιτική της ΕΕ, το οποίο συνδιαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση των προτιμήσεων και των πολιτικών που εξισου τίθενται σε εφαρμογή τόσο από τις χώρες της περιοχής όσο και από άλλους εξωτερικούς δρώντες.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην

πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής

σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες γνώσεις για τη διεξαγωγή βασικής εμπειρικής έρευνας σε σχέση με τα σύγχρονα προβλήματα των Δυτικών Βαλκανίων και θα έχουν αναπτύξει επαρκώς την ικανότητα ανάλυσης και αποτίμησης της αποτελεσματικότητας των πολιτικών που εφαρμόζει η ΕΕ στην περιοχή.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η γιουγκοσλαβική κρίση ξέσπασε σε μια περίοδο κατά την οποία η Ευρωπαϊκή Κοινότητα σχεδίαζε την ανάπτυξη μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής. Οι γιουγκοσλαβικοί πόλεμοι δοκίμασαν στη συνέχεια την αξιοπιστία της εκκολαπτόμενης Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της ΕΕ και ανέδειξαν την ανεπάρκεια της Ένωσης σε στρατιωτικές δυνατότητες και μέσα διαχείρισης κρίσεων. Το μάθημα θα εξετάσει την εμπλοκή της ΕΕ στα Δυτικά Βαλκάνια και τις προσπάθειες της Ένωσης (συνήθως σε συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες) να προωθήσει τη σταθερότητα, τη δημοκρατία και την οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή. Επιπλέον, θα μελετήσει τη διαρκώς εντονότερη παρουσία στα Δυτικά Βαλκάνια άλλων εξωτερικών μη-Δυτικών δυνάμεων, όπως η Ρωσία, η Κίνα, η Τουρκία και οι χώρες του Κόλπου. Ειδικότερα, θα διερευνηθεί ο γεωπολιτικός ανταγωνισμός που εκτυλίσσεται στην περιοχή ανάμεσα στην ΕΕ και τις Ηνωμένες Πολιτείες, από τη μία μεριά, και τις προαναφερθείσες εξωτερικές μη-δυτικές δυνάμεις, από την άλλη, και θα εξεταστεί ο αντίκτυπος του ανταγωνισμού αυτού στην οικοδόμηση της ειρήνης και την πρόωθηση πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων. Το μάθημα χωρίζεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αναλύει τις βασικές πτυχές/διαστάσεις της εμπλοκής της ΕΕ στα Δυτικά Βαλκάνια. Το δεύτερο μελετά τους στόχους, τα μέσα και τις πολιτικές των υπόλοιπων εξωτερικών γεωπολιτικών δρώντων στα Δυτικά Βαλκάνια (δηλαδή των Ηνωμένων Πολιτειών, του ΝΑΤΟ, της Ρωσίας, της Κίνας, της Τουρκίας και των κρατών του Κόλπου) και διερευνά τη συμβατότητα των πολιτικών που ακολουθούν οι εξωτερικοί μη-δυτικοί δρώντες με τη μεταρρυθμιστική ατζέντα της ΕΕ και των ΗΠΑ. Τέλος, το τρίτο μέρος επικεντρώνεται σε πρόσφατες εμπειρικές περιπτώσιολογικές μελέτες στις οποίες οι φοιτητές παρουσιάζουν εργασίες οι οποίες βασίζονται στην εφαρμογή των εννοιών και της γνώσης που συζητήθηκαν νωρίτερα στο μάθημα.

Διάρθρωση Μαθήματος

Η Γεωπολιτική των Βαλκανίων διαχρονικά – Η ΕΚ/ΕΕ και η βίαιη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας – Η ΕΕ και η οικοδόμηση της ειρήνης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη – Η ΕΕ και η διευθέτηση του τελικού καθεστώτος του Κοσόβου – Η ΕΕ και η διαχείριση της διεθνούς διενέξης στη Βόρεια Μακεδονία – Η ΕΕ και η προώθηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια – Η ΕΕ και η βιώσιμη ανάπτυξη στα Δυτικά Βαλκάνια – Οι Ηνωμένες Πολιτείες και το ΝΑΤΟ στα Δυτικά Βαλκάνια – Η Ρωσία στα Δυτικά Βαλκάνια – Η Κίνα στα Δυτικά Βαλκάνια – Η Τουρκία και οι χώρες του Κόλπου στα Δυτικά Βαλκάνια – Περιπτωσιολογικές Μελέτες: Παρουσιάσεις εργασιών.

Το μάθημα αναπτύσσεται σε 13 ενότητες.

Τίτλος ενότητας	Βιβλιογραφία	Σύνδεσμος παρουσίασης
1. Η Γεωπολιτική των Βαλκανίων διαχρονικά	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>Αλειφαντής, Σ. και Ν. Τζιφάκης, (2001). Η Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη ως Περιφερειακό Υποσύστημα. Στο Σ. Αλειφαντής και Ε. Χωραφάς, (επιμ.), <i>Σύγχρονο Διεθνές Σύστημα και Ελλάδα</i>, Αθήνα: Στρατηγικές Εκδόσεις, σελ. 41-74.</p> <p>Πρεβελάκης, Γ. (2009). <i>Τα Βαλκάνια: Πολιτισμοί και Γεωπολιτική</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Libro.</p> <p>F. Bieber and N. Tzifakis, (2019). "The Western Balkans as a Geopolitical Chessboard? Myths, Realities and Policy Options", <i>BiEPAG Policy Brief</i>, June, 1-32.</p> <p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Μαζάουερ, Μ. (2007). <i>Τα Βαλκάνια</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκης.</p> <p>Tzifakis, N. (2021). "The Geopolitics of Pandemic-related Assistance to the Western Balkans", <i>IEMED Mediterranean Yearbook 2021</i>, Barcelona: European Institute for the Mediterranean, 177-180.</p> <p>Petrovic, M. and Tzifakis, N. "The Geopolitical Turn of EU Enlargement: An Introduction", <i>Journal of Contemporary European Studies</i>, 29(2), 157-168.</p>	
2. Η ΕΚ/ΕΕ και η βίαιη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>Lavdas, K. A. (1996). "The European Union and the Yugoslav conflict: Crisis management and re-institutionalization in Southeastern Europe", <i>Journal of Political & Military Sociology</i>, 24(2), 209-232.</p> <p>Weller, M. (1992). "The international response to the dissolution of the Socialist Federal Republic of</p>	

	<p>Yugoslavia”, <i>American Journal of International Law</i>, 86(3), 569-607.</p> <p>Anderson, S. (1995). “EU, NATO, and CSCE responses to the Yugoslav crisis: Testing Europe’s new security architecture”, <i>European security</i>, 4(2), 328-353.</p> <p>Friis, L., & Murphy, A. (2000). “Negotiating in a Time of Crisis: The EU’s Response to the Military conflict in Kosovo”, European University Institute, EUI Working Paper, RSC, No. 20/2000.</p> <p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Brenner, M. (1992). “The EC in Yugoslavia: A debut performance”, <i>Security Studies</i>, 1(4), 586-609.</p> <p>Lucarelli, S. (1995). “The European Response to the Yugoslav Crises: Story of a Two-Level Constraint”, European University Institute, EUI Working Paper, RSC, No. 95/37.</p> <p>Lucarelli, S. (2000). <i>Europe and the breakup of Yugoslavia: a political failure in search of a scholarly explanation</i>. Martinus Nijhoff Publishers.</p>	
<p>3. Η ΕΕ και η οικοδόμηση της ειρήνης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη</p>	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>Tzifakis, N. “The Bosnian Peace Process: The Power-Sharing Approach Revisited”, <i>Perspectives: Review of International Affairs</i>, No. 28, Summer 2007, pp. 85-102.</p> <p>Tzifakis, N. “Bosnia’s slow Europeanisation”, <i>Perspectives on European Politics and Society</i>, Vol. 13, No. 2, June 2012, pp. 131-148.</p> <p>Aybet, G. & Bieber, F. (2011). “From Dayton to Brussels: The Impact of EU and NATO Conditionality on State Building in Bosnia & Hercegovina”, <i>Europe-Asia Studies</i>, 63(10), 1911-1937.</p> <p>A. Huskic, «Βοσνία-Ερζεγοβίνη: Εγκαταλείφθηκε από τη Δύση, αγκαλιάστηκε από την Ανατολή;». Στο: F. Bieber και N. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 131-166.</p> <p>Τζιφάκης, Ν. και Χ. Τσαρδανίδης, (2007). Η Ανασυγκρότηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και η Διεθνής Κοινότητα: Από την Ανθρώπινη Ασφάλεια στην Ανθρώπινη Ανάπτυξη; Στο Ν. Τζιφάκης και Α. Χουλιάρας, (επιμ.), <i>Η Διεθνής Αναπτυξιακή Βοήθεια στα Βαλκάνια: Οι Αντιφάσεις της Γενναιοδωρίας</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 255-292.</p>	

	<p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Tolksdorf, D. (2014). "Incoherent Peacebuilding: The European Union's Support for the Police Sector in Bosnia and Herzegovina, 2002–8", <i>International peacekeeping</i>, 21(1), 56-73.</p> <p>Sweeney, S. (2018). "The European Union and EUFOR Althea's Contribution to a Dysfunctional Peace in Bosnia and Herzegovina: Bureaucratic Politics, Emergent Strategy?", <i>Journal of Regional Security</i>, 13(1), 3-38.</p> <p>Juncos, A. E. (2012). "Member state-building versus peacebuilding: the contradictions of EU state-building in Bosnia and Herzegovina", <i>East European Politics</i>, 28(1), 58-75.</p> <p>Juncos, A. E. (2018). "EU security sector reform in Bosnia and Herzegovina: Reform or resist?", <i>Contemporary Security Policy</i>, 39(1), 95-118.</p> <p>Kappler, S. (2012). "Divergent transformation and centrifugal peacebuilding: The EU in Bosnia and Herzegovina", <i>International Peacekeeping</i>, 19(5), 612-627.</p> <p>Kappler, S., & Richmond, O. (2011). "Peacebuilding and culture in Bosnia and Herzegovina: Resistance or emancipation?", <i>Security dialogue</i>, 42(3), 261-278.</p> <p>Richter, S. (2018). "Missing the muscles? Mediation by conditionality in Bosnia and Herzegovina", <i>International Negotiation</i>, 23(2), 258-277.</p> <p>Sebastian, S. (2009). "The Role of the EU in the Reform of Dayton in Bosnia-Herzegovina", <i>Ethnopolitics</i>, 8(3-4), 341-354.</p> <p>Tolksdorf, D. (2014). "Incoherent Peacebuilding: The European Union's Support for the Police Sector in Bosnia and Herzegovina, 2002–8", <i>International peacekeeping</i>, 21(1), 56-73.</p> <p>Tolksdorf, D. (2015). "The European Union as a mediator in constitutional reform negotiations in Bosnia and Herzegovina: The failure of conditionality in the context of intransigent local politics", <i>Nationalism and Ethnic Politics</i>, 21(4), 401-421.</p>	
<p>4. Η ΕΕ και η διευθέτηση του τελικού καθεστώτος του Κοσόβου</p>	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>Tzifakis, N. (2022). "Hostile Division and Territorial Jurisdiction: Kosovo's Independence", in Kevin W. Gray, (ed.), <i>Global Encyclopedia of Territorial Rights</i>, Cham: Springer, pp. 1-14 https://doi.org/10.1007/978-3-319-68846-6_271-</p>	

[1.](#)

Bieber, F. (2015). "The Serbia-Kosovo agreements: an EU success story?", *Review of Central and East European Law*, 40(3-4), 285-319.

G. Visoka, «Κόσσοβο: Μεταξύ δυτικών και μη δυτικών κρατών». Στο: F. Bieber και N. Τζιφάκης, επιμ., *Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες*, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 167-192.

Tzifakis, N. "The EU in Kosovo: Reflecting on the Credibility and Efficiency Deficit", *Problems of Post-Communism, Problems of Post-Communism*, Vol. 60, No. 1, January/February 2013, pp. 43-54.

Αρμακόλας, Ι. και Θ. Ντόκος (2010). Εισαγωγή. Στο Ι. Αρμακόλας και Θ. Ντόκος, (επιμ.), *Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη: Προκλήσεις και Προοπτικές στον 21^ο Αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, σελ. 17-66.

Πρόσθετη Βιβλιογραφία

Economides, S., & Ker-Lindsay, J. (2015). "Pre-Accession Europeanization": The Case of Serbia and Kosovo", *Journal of Common Market Studies*, 53(5), 1027-1044.

Mutluer, D., & Tsarouhas, D. (2018). "EU foreign policy and 'perceived coherence': the case of Kosovo", *Southeast European and Black Sea Studies*, 18(3), 419-438.

Newman, E., & Visoka, G. (2018). "The foreign policy of state recognition: Kosovo's diplomatic strategy to join international society", *Foreign Policy Analysis*, 14(3), 367-387.

Papadimitriou, D., & Petrov, P. (2012). "Whose Rule, Whose Law? Contested Statehood, External Leverage and the European Union's Rule of Law Mission in Kosovo," *Journal of Common Market Studies*, 50(5), 746-763.

Visoka, G., & Richmond, O. (2017). "After liberal peace? From failed state-building to an emancipatory peace in Kosovo", *International Studies Perspectives*, 18(1), 110-129.

Bono, G. (2010). "European Union and Supervised Independence of Kosovo: A Strategic Solution to the Kosovo/Serbia Conflict", *European Foreign Affairs Review*, 15 (2), 249-264.

Cadier, D. (2011). "EU mission in Kosovo (EULEX): constructing ambiguity or constructive disunity?", *Transatlantic security paper*, 3(5).

Capussela, A. L. (2015). *State-building in Kosovo: Democracy, corruption and the EU in the Balkans*.

	Bloomsbury Publishing.	
5. Η ΕΕ και η διαχείριση της διεθνούς διενέξης στη Βόρεια Μακεδονία	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>Z. Nechev και I. Nikolovski, «Βόρεια Μακεδονία: Γόνιμο έδαφος για εξωτερικές επιρροές». Στο: F. Bieber και N. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 193-220.</p> <p>Κοππά, Μ. (2010). ΠΓΔ Μακεδονίας. Οι δυσκολίες δεν τελείωσαν ακόμη. Στο I. Αρμακόλας και Θ. Ντόκος, (επιμ.), <i>Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη: Προκλήσεις και Προοπτικές στον 21^ο Αιώνα</i>, Αθήνα: Εκδόσεις I. Σιδέρη, σελ. 113-130.</p> <p>Ilievski, Z., & Taleski, D. (2009). "Was the EU's role in conflict management in Macedonia a success?", <i>Ethnopolitics</i>, 8(3-4), 355-367.</p> <p>Bjorkdahl, A. (2005). "Norm-maker and Norm-taker: Exploring the Normative Influence of the EU in Macedonia", <i>European Foreign Affairs Review</i>, 10(2), 257-278.</p> <p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Atanasova, G., & Bache, I. (2010). "Europeanization and FYR Macedonia: towards a compound polity?", <i>Southeast European and Black Sea Studies</i>, 10(1), 85-96.</p> <p>Kacarska, S. (2012). "Minority Policies and EU Conditionality-The Case of the Republic of Macedonia", <i>JEMIE</i>, 11(2), 60-79.</p> <p>Koinova, M. (2011). "Challenging assumptions of the enlargement literature: The impact of the EU on human and minority rights in Macedonia", <i>Europe-Asia Studies</i>, 63(5), 807-832.</p>	
6. Η ΕΕ και η προώθηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>Elbasani, A., & Šabić, S. Š. (2018). "Rule of law, corruption and democratic accountability in the course of EU enlargement", <i>Journal of European Public Policy</i>, 25(9), 1317-1335.</p> <p>Richter, S., & Wunsch, N. (2020). "Money, power, glory: the linkages between EU conditionality and state capture in the Western Balkans", <i>Journal of European Public Policy</i>, 27(1), 41-62.</p> <p>Kmezic, M. (2016). <i>EU rule of law promotion: Judiciary reform in the Western Balkans</i>. Taylor & Francis.</p> <p>Αναστασάκης, Ο. (2010). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και</p>	

ο εκδημοκρατισμός της Βαλκανικής περιφέρειας. Μεγάλες προσδοκίες, συγκρατημένες επιδόσεις. Στο Ι. Αρμακόλας και Θ. Ντόκος, (επιμ.), *Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη: Προκλήσεις και Προοπτικές στον 21^ο Αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, σελ. 201-224.

Μπούρης, Δ. και Ν. Τζιφάκης, (2016). Η προοπτική της Διεύρυνσης της ΕΕ και η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας. Στο Ν. Μαραβέγιας, (επιμ.) *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δημιουργία, Εξέλιξη, Πολιτικές*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, σελ. 297-313.

Κοντονής, Χ. (2010). Η Αλβανία από την κρίση στην ανάπτυξη (1999-2008): Πτυχές της εσωτερικής πολιτικής και ευρω-ατλαντικής πορείας της. Στο Ι. Αρμακόλας και Θ. Ντόκος, (επιμ.), *Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη: Προκλήσεις και Προοπτικές στον 21^ο Αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, σελ. 67-112.

Καιρίδης, Δ. (2010). Σερβία – Η ανεκπλήρωτη υπόσχεση; Η δημοκρατική αλλαγή και η κληρονομιά του Μιλόσεβιτς. Στο Ι. Αρμακόλας και Θ. Ντόκος, (επιμ.), *Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη: Προκλήσεις και Προοπτικές στον 21^ο Αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, σελ. 131-142.

Πρόσθετη Βιβλιογραφία

Džihic, V., & Wieser, A. (2011). "Incentives for democratisation? Effects of EU conditionality on democracy in Bosnia & Hercegovina", *Europe-Asia Studies*, 63(10), 1803-1825.

Fakiolas, E. T., & Tzifakis, N. (2017). "Establishing the Rule of Law in Kosovo and Bosnia and Herzegovina: The Contribution of the EU Civilian Missions." In: Fish, M. S., Gill, G. & Petrovic, M. (eds), *A Quarter Century of Post-Communism Assessed*. Palgrave Macmillan, Cham, 187-216.

Tzifakis, N. (2020). "The Western Balkans during the Pandemic: Democracy and rule of law in quarantine?", *European View*, 19, 2, 197-205.

Kmezic, M. (2018). "Captured media: Limitations and structural hindrances to media freedom in Serbia", *Review of Central and East European Law*, 43(4), 457-482.

Risteska, M. (2013). "The role of the EU in promoting good governance in Macedonia: towards efficiency and effectiveness or deliberative democracy?", *Nationalities Papers*, 41(3), 431-446.

Džankić, J. (2014). "The Role of the EU in the Statehood and Democratization of Montenegro". In: S. Keil & Z. Arkan (eds), *The EU and Member*

	<p><i>State Building: European Foreign Policy in the Western Balkans</i>. Routledge, 122-139.</p> <p>Komar, O., & Živković, S. (2016). "Montenegro: A democracy without alternations", <i>East European Politics and Societies</i>, 30(4), 785-804.</p> <p>Kera, G., & Hysa, A. (2020). "Influencing votes, winning elections: clientelist practices and private funding of electoral campaigns in Albania", <i>Southeast European and Black Sea Studies</i>, 20(1), 123-139.</p>	
<p>7. Η ΕΕ και η βιώσιμη ανάπτυξη στα Δυτικά Βαλκάνια</p>	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>M. Bonomi και M. Uvalic, «Η οικονομική ανάπτυξη των Δυτικών Βαλκανίων: Η σημασία των δρώντων εκτός ΕΕ». Στο: F. Bieber και N. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 67-100.</p> <p>W. Bartlett, M. Bonomi and M. Uvalic (2022). <i>The Economic and Investment Plan for the Western Balkans: Assessing the possible economic, social and environmental impact of the proposed Flagship projects</i>. European Parliament, Policy Department for External Relations, Directorate General for External Policies of the Union, PE 702.561, May.</p> <p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Sanfey, P., & Milatovic, J. (2018). <i>The Western Balkans in transition: diagnosing the constraints on the path to a sustainable market economy</i>. London: European Bank for Reconstruction and Development.</p> <p>N. Τζιφάκης και Α. Χουλιάρας, (επιμ.), <i>Η Διεθνής Αναπτυξιακή Βοήθεια στα Βαλκάνια: Οι Αντιφάσεις της Γενναιοδωρίας</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.</p> <p>Bartlett, W. (2007). <i>Europe's Troubled Region: Economic development, institutional reform, and social welfare in the Western Balkans</i>. Routledge.</p>	
<p>8. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και το NATO στα Δυτικά Βαλκάνια</p>	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>T. Flessenkemper και M. Kmezić, «Συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας στα Δυτικά Βαλκάνια: Ρήγματα και διάβρωση της ευρω-ατλαντικής ολοκλήρωσης;». Στο: F. Bieber και N. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 41-66.</p> <p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p>	

	<p>Bieber, F. (2019). "Leadership Adrift: American Policy in the Western Balkans", Balkans in Europe Policy Advisory Group, Policy Brief.</p>	
<p>9. Η Ρωσία στα Δυτικά Βαλκάνια</p>	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>D. Bechev, «Ρωσία: Παίζοντας επιδέξια με «κακό χαρτί»». Στο: F. Bieber και Ν. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 277-302.</p> <p>Panagiotou, R. (2021). "The Western Balkans between Russia and the European Union: perceptions, reality, and impact on enlargement", <i>Journal of Contemporary European Studies</i>, 29(2), 219-233.</p> <p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Tzifakis, N. and Prelec, T. (2021). "From mask to vaccine diplomacy: Geopolitical competition in the Western Balkans", in Giorgio Fruscione, (ed.) <i>Pandemic in the Balkans: Geopolitics and Democracy at Stake</i>, Milan: Ledizioni LediPublishing, Italian Institute for International Political Studies (ISPI), 12-33.</p> <p>Bechev, D., & Radeljić, B. (2018). "Russia and the Balkans", <i>Russian Analytical Digest (RAD)</i>, 226.</p> <p>Bechev, D. (2017). <i>Rival Power: Russia's Influence in Southeast Europe</i>. Yale University Press.</p> <p>Nelaeva, G. A., & Semenov, A. V. (2016). "EU-Russia rivalry in the Balkans: Linkage, leverage and competition (the case of Serbia)", <i>Romanian Journal of European Affairs</i>, 16 (3), 56-71.</p> <p>Stępniewski, T. (2015). "Russia in Global Politics in the Context of the Western Balkans", <i>Yearbook of the Institute of East-Central Europe</i>, 13(5), 47-60.</p>	
<p>10. Η Κίνα στα Δυτικά Βαλκάνια</p>	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>A. Vangeli, «Κίνα: Μια νέα γεωοικονομική προσέγγιση στα Βαλκάνια». Στο: F. Bieber και Ν. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 303-330.</p> <p>Markovic Khaze, N., & Wang, X. (2021). "Is China's rising influence in the Western Balkans a threat to European integration?", <i>Journal of Contemporary European Studies</i>, 29(2), 234-250.</p>	

	<p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Tzifakis, N. and Prelec, T. (2021). "From mask to vaccine diplomacy: Geopolitical competition in the Western Balkans", in Giorgio Fruscione, (ed.) <i>Pandemic in the Balkans: Geopolitics and Democracy at Stake</i>, Milan: Ledizioni LediPublishing, Italian Institute for International Political Studies (ISPI), 12-33.</p> <p>Pavličević, D. (2019). "Structural power and the China-EU-Western Balkans triangular relations", <i>Asia Europe Journal</i>, 17(4), 453-468.</p> <p>Vangeli, A. (2017). "China's engagement with the sixteen countries of central, East and Southeast Europe under the belt and road initiative", <i>China & World Economy</i>, 25(5), 101-124.</p> <p>Yan, S. (2019). "The '16+ 1' Framework and China-EU Cooperation in the Western Balkans: A Region Building Perspective", <i>Australian & New Zealand Journal of European Studies</i>, 11(1), 76-88.</p> <p>Jian, J. (2018). "China in Central Asia and the Balkans: Challenges from a geopolitical perspective", In: Y. Cheng, L. Song & L. Huang (eds), <i>The Belt & Road Initiative in the global arena</i>, Palgrave Macmillan, Singapore, 241-261.</p>	
<p>11. Η Τουρκία και οι χώρες του Κόλπου στα Δυτικά Βαλκάνια</p>	<p>Προτεινόμενη Βιβλιογραφία</p> <p>A. E. Öztürk και S. Akgönlü, «Τουρκία: Καταναγκαστικός γάμος ή γάμος από συμφέρον με τα Δυτικά Βαλκάνια;». Στο: F. Bieber και N. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 331-352.</p> <p>W. Bartlett και T. Prelec, «Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα: Ο σουλτανισμός συναντά την ανελεύθερη δημοκρατία». Στο: F. Bieber και N. Τζιφάκης, επιμ., <i>Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021, σελ. 353-378.</p> <p>Πρόσθετη Βιβλιογραφία</p> <p>Koppa, M. E. (2021). "Turkey, Gulf States and Iran in the Western Balkans: more than the Islamic factor?", <i>Journal of Contemporary European Studies</i>, 29(2), 251-263.</p> <p>Telci, I. N., & Peneva, A. Y. (2019). "Turkey and Saudi Arabia as Theo-political Actors in the Balkans", <i>Insight Turkey</i>, 21(2), 237-260.</p> <p>Bartlett, W., Ker-Lindsay, J., Alexander, K., &</p>	

	<p>Prelec, T. (2017). "The UAE as an Emerging Actor in the Western Balkans: The Case of Strategic Investment in Serbia", <i>Journal of Arabian Studies</i>, 7(1), 94-112.</p> <p>Öktem, K. (2010). "New Islamic actors after the Wahhabi intermezzo: Turkey's return to the Muslim Balkans", <i>European Studies Centre, University of Oxford</i>, 2-57.</p> <p>Öztürk, A. E., & Gözaydın, İ. (2018). "A Frame for Turkey's Foreign Policy via the Diyanet in the Balkans", <i>Journal of Muslims in Europe</i>, 7(3), 331-350.</p> <p>Demirta, B. (2015). "Turkish Foreign Policy towards the Balkans: A Europeanized Foreign Policy in a De-Europeanized National Context?", <i>Journal of Balkan and Near Eastern Studies</i>, 17(2), 123-140.</p> <p>Ekinci, M. U. (2019). "Turkey's Balkan Policy and Its Skeptics", <i>Insight Turkey</i>, 21(2), 37-50.</p>	
12. Περιπτωσιολογικές Μελέτες: Παρουσιάσεις εργασιών		
13. Περιπτωσιολογικές Μελέτες: Παρουσιάσεις εργασιών		
Τρόποι αξιολόγησης φοιτητών/ανά βδομάδα:		
Βδομάδες 6-13	Τμηματική προφορική παρουσίαση ατομικών εκθέσεων από φοιτητές	
Τέλος βδομάδας 13	Υποβολή γραπτής ατομικής έκθεσης	
Εξεταστική περίοδος	Τελικές γραπτές εξετάσεις	

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	<p>Η οργάνωση του μαθήματος (πχ ανακοινώσεις, πρόσθετο ηλεκτρονικό διδακτικό υλικό, επιλογή/υποβολή/βαθμολόγηση εργασιών κλπ) στηρίζεται στην αξιοποίηση του e-class.</p> <p>Στις περισσότερες παραδόσεις γίνεται παρουσίαση με τη χρήση υπολογιστή και projector.</p> <p>Η βαθμολογία καταχωρείται με τη χρήση της εφαρμογής classweb (https://e-secretary.uop.gr/classweb/) .</p>	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες
	Ατομική Έκθεση	3 Εβδ. x 3 ώρες x 1,5 = 13,5 ώρες+ 3 ώρες = 16,5 ώρες
	Προφορική παρουσίαση	1 ώρα επαφής + 3 ώρες προετοιμασίας= 4 ώρες

<p>εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	Τελικές εξετάσεις	13 Εβδ. x 3 ώρες x 1,5 = 58,5 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	118 ώρες

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

Η αξιολόγηση γίνεται στην ελληνική γλώσσα (κατ' εξαίρεση στα αγγλικά στους φοιτητές Erasmus) με βάση την ακόλουθη διαδικασία:

- Γραπτές εξετάσεις: 70%
- Ατομική Έκθεση: 20%
- Προφορική Παρουσίαση: 10%

Η τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους βαθμολογιών.

Ο βαθμός των γραπτών εξετάσεων στις οποίες τίθενται ερωτήσεις σύντομης απάντησης πολλαπλασιάζεται επί 0,70 (πχ 7x0,70=4,9).

Ο βαθμός της προφορικής παρουσίασης (διάρκειας 10' με την προβολή αρχείου powerpoint) πολλαπλασιάζεται επί 0,10 (πχ 8x0,10=0,80). Το θέμα της προφορικής παρουσίασης θα πρέπει να σχετίζεται με την πολιτική ενός εξωτερικού γεωπολιτικού παράγοντα για τα Δυτικά Βαλκάνια. Η παρουσίαση θα συζητά τους στόχους της παρέμβασής του στις υποθέσεις της περιοχής και τις πολιτικές που έχει θέσει σε εφαρμογή καθώς και τις επιπτώσεις τους. Η περιπτώσιολογική μελέτη μπορεί να εστιάζει στην προσέγγιση ενός γεωπολιτικού παράγοντα σε κάποιο ζήτημα/διένεξη, τις διμερείς σχέσεις του με μια χώρα των Δυτικών Βαλκανίων, ή απλώς μια συγκεκριμένη επένδυση/έργο/δράση του στην περιοχή.

Ο βαθμός της ατομικής έκθεσης που αφορά την σύντομη ανάπτυξη ενός δοκιμίου (έκτασης 2.500 λέξεων) πολλαπλασιάζεται επί 0,20 (πχ 8x0,20=1,60). Η ατομική εργασία εξετάζει εις βάθος το ζήτημα που παρουσιάστηκε νωρίτερα προφορικά ενώπιον της τάξης. Οι ατομικές εκθέσεις ακολουθούν πιστά τα ακαδημαϊκά πρότυπα συγγραφής εργασιών (πχ. δομή και τεκμηρίωση) και λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη τη σχετική επιστημονική βιβλιογραφία.

Η συμμετοχή στα μαθήματα μπορεί να ενισχύσει την τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας ως 10%.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος είναι ο/η φοιτητής/τρια να πάρει προβιβάσιμο βαθμό (τουλάχιστον 5) στις γραπτές εξετάσεις. Σε αντίθετη περίπτωση, στην τελική βαθμολογία του/της δεν συνυπολογίζονται η ατομική έκθεση και η προφορική παρουσίαση. Κατοχυρώνονται, ωστόσο, οι βαθμολογίες αυτές για την αμέσως επόμενη εξεταστική περίοδο στην οποία θα συμμετάσχει.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βασικά εγχειρίδια:

1. Florian Bieber και Νικόλαος Τζιφάκης, επιμ., *Τα Δυτικά Βαλκάνια στον Κόσμο: Οι διασυνδέσεις και οι σχέσεις τους με μη δυτικές χώρες*, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2021.
2. Ιωάννης Αρμακόλας και Θάνος Ντόκος, επιμ., *Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη: Προκλήσεις και*

-Πρόσθετη Βιβλιογραφία:

- Constantine Arvanitopoulos and Nikolaos Tzifakis, "Implementing Reforms in Bosnia and Herzegovina: The Challenge of the Constitutional Process", *European View*, Vol. 7, No. 1, June 2008, pp. 15-22.
- Constantine Arvanitopoulos and Nikolaos Tzifakis, "Enlargement Governance and the Union's Integration Capacity", in Constantine Arvanitopoulos, ed., *Turkey's Accession to the European Union: An Unusual Candidacy*, Heidelberg: Springer, 2009, pp. 9-19.
- Θάνος Βερέμης επιμ., *Βαλκάνια: Από το Διπολισμό σε μια Νέα Εποχή*, Αθήνα: Εκδόσεις Γνώση, 1995.
- Ivo Banac, *The National Question in Yugoslavia: Origins, History, Politics*, Ithaca: Cornell University Press, 1994.
- Roberto Belloni, *State building and International Intervention in Bosnia*, London: Routledge, 2007.
- Robert Bideleux and Ian Jeffries, *The Balkans: A post-Communist History*, London: Routledge, 2007.
- Steven Blockmans, *Tough Love: The European Union's Relations with the Western Balkans*, The Hague: T.M.C. Asser Press, 2007.
- Sumantra Bose, *Bosnia after Dayton: Nationalist Partition and International Intervention*, London: Hurst, 2002.
- Steven L. Burg, & Paul S. Shoup, *The War in Bosnia-Herzegovina: Ethnic Conflict and International Intervention*, Amronk, New York: M.E. Sharpe, 1999.
- Στέφανος Γερασίμου επιμ., *Η Επανάκαμψη των Βαλκανίων, 1991-2001*, Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα, 2004.
- David Chandler, *Bosnia: Faking Democracy after Dayton*, London: Pluto Press, 1999.
- David Chandler, ed., *Peace Without Politics? Ten Years of International State-Building in Bosnia*, London: Routledge, 2006.
- Lenard, J. Cohen, *Broken Bonds: The Disintegration of Yugoslavia*, Boulder: Westview Press, 1993.
- Mihailo Crnobrnja, *The Yugoslav Drama*, 2nd Edition, London: I.B. Tauris Publishers, 1996.
- Constantine P. Danopoulos and Kostas G. Messas, eds, *Crises in The Balkans: Views From The Participants*, Boulder: Westview Press, 1997.
- David A. Dyker and Ivan Vejvoda, eds, *Yugoslavia and After: A Study in Fragmentation, Despair and Rebirth*, London: Longman, 1996.
- Cornelius Friesendorf, *The Military and Law Enforcement in Peace Operations: Lessons from Bosnia-Herzegovina and Kosovo*, Geneva, Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, LIT, 2010.
- Tom Gallagher, *The Balkans after the Cold War: From Tyranny to Tragedy*, London: Routledge, 2003.
- Tom Gallagher, *The Balkans in the New Millennium: In the shadow of War and Peace*, London: Routledge, 2005.
- Misha Glenny, *The Fall of Yugoslavia*, 2nd Edition, London: Penguin Books, 1993.
- James Gow, *Triumph of the Lack of Will: International Diplomacy and the Yugoslav War*, London: Hurst & Company, 1997.
- Kate Hudson, *Breaking the South Slav dream: The rise and fall of Yugoslavia*, London: Pluto Press, 2003.
- Asteris Huliaras and Nikolaos Tzifakis, "Contextual Approaches to Human Security: Canada and Japan in the Balkans", *International Journal*, Vol. LXII, No. 3, Summer 2007, pp. 559-575.
- Michael A Innes, ed., *Bosnian Security After Dayton: New Perspectives*, London: Routledge, 2006.
- Tim Judah, *Kosovo: What Everyone Needs to Know*, Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Emilian Kavalski, *Extending the European Security Community: Constructing Peace in the Balkans*, London: Tauris Academic Studies, 2007.
- Tonny Brems Knudsen and Carsten Bagge Laustsen eds, *Kosovo between War and Peace: Nationalism, Peacebuilding and International Trusteeship*, London: Routledge, 2006.
- Evangelos Kofos, *Nationalism and Communism in Macedonia*, Thessaloniki: Institute for Balkan Studies, 1964.
- Evangelos Kofos, *The Macedonian Question: The Politics of Mutation*, Thessaloniki: Institute of Balkan Studies, 1987.
- Paulin Kola, *The Search for Greater Albania*, London: Hurst & Co, 2003.
- Μαριλένα Κοππά, *Μια Εύθραυστη Δημοκρατία: Η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας ανάμεσα στο Παρελθόν και το Μέλλον*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1994.
- Μαριλένα Κοππά, *Οι Μειονότητες στα Μετα-κομμουνιστικά Βαλκάνια: Πολιτικές του Κέντρου και Μειονοτικές Απαντήσεις*, Αθήνα: Νέα Σύνορα – Λιβάνης, 1997.
- Γεώργιος Α. Κουρβετάρης, Βίκτωρ Ν. Ρουδομέτωφ, Κλεομένης Σ. Κουτσούκης και Ανδρέας Γ. Κουρβετάρης (επιμ.), *Τα Νέα Βαλκάνια: Η Γεωπολιτική της Διεθνούς Ασφάλειας και η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα: Εκδόσεις Ηρόδοτος, 2009.
- Ευάγγελος Κωφός, *Το Κοσσυφοπέδιο και η Αλβανική Ολοκλήρωση: Το άγχος του χθές – Το άγχος του αύριο*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1998.
- John Lampe, *Yugoslavia as History: Twice there was a Country*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- John Lampe, *Balkans into Southeastern Europe*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2006.
- Sonia Lucarelli, *Europe and the Break-up of the Yugoslavia: A Political Failure in Search of a Scholarly Explanation*, The Hague: Kluwer International Law, 2000.
- Mark Mazower, *The Balkans. A Short History*, New York: Modern Library, 2002.

- William G. O' Neill, *Kosovo: An Unfinished Peace*, Boulder, CO: Lynne Rienner, 2002.
- Σωτήρης Ντάλης, *Η Γιουγκοσλαβία στη Μετά-Μιλόσεβιτς Εποχή: Τα Νέα Πολιτικά και Οικονομικά Δεδομένα*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2002.
- Θάνος Ντόκος και Φίλιππος Πιέρρος, επιμ., *Τα Βαλκάνια μετά τον πόλεμο του Κοσσυφοπεδίου*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2000.
- Henry H. Perritt, *The Road to Independence for Kosovo: A Chronicle of the Ahtisaari Plan*, Cambridge, Cambridge University Press, 2010.
- James Pettifer και Miranda Vickers, *Αλβανία: Από την Αναρχία σε μια Βαλκανική Ταυτότητα*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, 1997.
- James Pettifer, ed. *The New Macedonian Question*, London, St. Martin's Press, 1999.
- Elizabeth Pond, *Endgame in the Balkans: Regime Change, European Style*, Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2006.
- Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Τα Βαλκάνια Μετά το Τέλος του Ψυχρού Πολέμου*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 1994.
- Στέλιος Περράκης, επιμ., *Ματιές στο σύγχρονο τοπίο των Δυτικών Βαλκανίων*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2009.
- Sabrina P. Ramet, *Thinking about Yugoslavia: Scholarly Debates about the Yugoslav Breakup and the Wars in Bosnia and Kosovo*, Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Jim Seroka and Vukasin Pavlovic, eds, *The Tragedy of Yugoslavia: The Failure of Democratic Transformation*, Armonk: M.E. Sharpe, 1992.
- Leften Stavros Stavrianos, *The Balkans since 1453*, London: Hurst & Company, 2000.
- Πέτρος Σιούσιουρας, επιμ., *Ευρωπαϊκή Ένωση Βαλκάνια: Από τη Γεωπολιτική της Μετάβασης στην Προοπτική της Ένταξης*, Αθήνα: Εκδόσεις Ηρόδοτος, 2009.
- Robert Thomas, *Serbia under Milošević: Politics in the 1990s*, London: Hurst, 1999.
- Aristotle Tziampiris, *Greece, European Political Cooperation and the Macedonian Question*, Aldershot: Ashgate, 2000.
- Nikolaos Tzifakis, *The Question of Security in Southeastern Europe: A Systemic Approach*, Athens: I. Sideris Publishers, 2003.
- Nikolaos Tzifakis, "The Intentions-Declarations Gap in the EU Policies towards the Western Balkans and the Southern Mediterranean", *Journal of Political and Military Sociology*, Vol. 34, No. 2, Winter 2006, pp. 237-246.
- Nikolaos Tzifakis, "EU's Region-Building and Boundary-Drawing Policies: The European Approach to the Southern Mediterranean and the Western Balkans", *Journal of Southern Europe and the Balkans*, Vol. 9, No. 1, April 2007, pp. 47-64.
- Nikolaos Tzifakis and Asteris Huliaras, "Hegemonic Relationships: Donor Countries and NGOs in Western Balkan post-conflict reconstruction", *Southeastern Europe*, Vol. 37, No. 3 (2013), pp. 312-329.
- Nikolaos Tzifakis and Charalambos Tsardanidis "Economic Reconstruction of Bosnia and Herzegovina: The Lost Decade", *Ethnopolitics*, Vol. 5, No. 1, March 2006, pp. 67-84.
- Νικόλαος Τζιφάκης και Ευστάθιος Τ. Φακιολάς, "Κυριαρχία, Ανθρώπινη Ασφάλεια και Ανθρώπινη Ανάπτυξη: Μια Εναλλακτική Προβληματική για τη Διευθέτηση του Τελικού Καθεστώτος του Κοσόβου", *Αγορά Χωρίς Σύνορα*, Τόμος 12, Τεύχος 1, Ιούνιος-Αύγουστος 2006, σελ. 3-25.
- Νικόλαος Τζιφάκης και Αστέρης Χουλιάρης, επιμ., *Η Διεθνής Αναπτυξιακή Βοήθεια στα Βαλκάνια: Οι Αντιπτώσεις της Γενναιοδωρίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2007.
- Thanos Veremis, *Greece's Balkan Entanglement*, Athens: Hellenic Foundation for European and Foreign Policy, 1995.
- Miranda Vickers, *Between Serb and Albanian: A History of Kosovo*, New York: Columbia University Press, 1998.
- Susan L. Woodward, *Balkan Tragedy: Chaos and Dissolution After the Cold War*, Washington, D.C.: The Brookings Institution, 1995.
- Ευστάθιος Τ. Φακιολάς και Νικόλαος Τζιφάκης, "Οι Ειρηνευτικές Στρατιωτικές Επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια: Το Κενό 'Βούλησης-Εφαρμογής'", *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, Τεύχος 28, Νοέμβριος 2006, σελ. 85-107.
- Ευστάθιος Τ. Φακιολάς και Νικόλαος Τζιφάκης, "Οι Αστυνομικές Αποστολές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια: Μια Συστηματική Αποτίμηση", *Βήμα Κοινωνικών Επιστημών*, Τόμος ΙΔ', Τεύχος 53, Φθινόπωρο 2008, σελ. 163-193.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Στην Ελλάδα τα σημαντικότερα περιοδικά που έχουν δημοσιεύσει άρθρα για ζητήματα που αφορούν την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων είναι τα ακόλουθα: *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, *Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης*, *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, *Αγορά Χωρίς Σύνορα*, *Επιστήμη και Κοινωνία*, *Ιστορικά*, *Το Βήμα των Διεθνών Σχέσεων*, *Φιλελεύθερη Έμφαση*, *Σύγχρονα Θέματα*, *Τετράδια Πολιτικού Διαλόγου*, *Έρευνας και Κριτικής*, *Ευρωπαϊκή Έκφραση*.

Παράλληλα υπάρχει πληθώρα διεθνών επιστημονικών περιοδικών τα οποία αφιερώνουν συστηματικά μέρος

της ύλης τους στην περιφερειακή ασφάλεια στα Δυτικά Βαλκάνια. Τα πιο σημαντικά είναι τα εξής: *Balkanologie, Communist and Post-Communist Studies, Croatian Review of International Affairs, Ethnopolitics, East European Politics, East European Politics and Societies, European Foreign Affairs Review, Europe-Asia Studies, European Security, International Peacekeeping, Journal of Balkan and Near Eastern Studies, Journal of Communist Studies and Transition Politics, Journal of Intervention and Statebuilding, Journal of Slavic Military Studies, Mediterranean Politics, Nationalities Papers, Problems of Post-Communism, Romanian Journal of Political Science, Journal of Regional Studies, Romanian Journal of European Affairs, Southeast European and Black Sea Studies, Southeastern Europe, Südosteuropa*. Στα περισσότερα από αυτά τα περιοδικά υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση μέσω vrn (σύνδεση με λογαριασμό e-mail του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου) και από το εργαστήριο υπολογιστών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου μέσω του Hellenic Academic Library Network (HEALink).

Η πιο περιεκτική μηχανή αναζήτησης είναι η επιστημονική βάση δεδομένων του Google: <http://scholar.google.com>

Διαδικτυακοί τόποι

Στους/τις φοιτητές/τριες συνίσταται να παρακολουθούν συστηματικά τις διεθνείς εξελίξεις επικεντρώνοντας την προσοχή τους όχι τόσο στον ελληνικό περιοδικό και ημερήσιο τύπο, αλλά σε διεθνείς πηγές (πχ περιοδικά *Economist* και *Le Monde Diplomatique*, εφημερίδες *Politico*, *EU Observer*, *Euractiv*, *New York Times*, *Le Monde*, *The Guardian* και *The Washington Post* και ειδησεογραφικά δίκτυα *Euronews*, *AFP*, *Reuters*, *BBC*, *DW*, *Al Jazeera*, *CNN*).

Χρήσιμα, εξάλλου, είναι τα τοπικά ειδησεογραφικά πρακτορεία και οι ιστοσελίδες οι οποίες επικεντρώνονται στις εξελίξεις στα Δυτικά Βαλκάνια όπως:

Balkan Insight, <http://www.balkaninsight.com/>

N1, <https://rs.n1info.com/english/>

European Western Balkans, <https://europeanwesternbalkans.com/>

Radio Free Europe/Radio Liberty, <http://www.rferl.org/>

Transitions Online, <http://www.tol.org/>

Le Courrier des Balkans, <http://balkans.courriers.info/>

Independent Balkan News Agency, <https://www.balkan.eu.com/>

Exit News, <https://exit.al/>

Albanian Daily News, <https://www.albaniandailynews.com/>

Sarajevo Times, <https://www.sarajevotimes.com/>

Federal News Agency, <http://www.fena.ba/>

B92, <http://www.b92.net/>

Tanjug Agency, http://www.tanjug.rs/index_en.aspx

Meta News Agency, <http://meta.mk/en/>

Skopje Diem News, <https://skopjediem.com/>

KosovaPress, <http://www.kosovapress.com/en/>

Prishtina Insight, <https://prishtinainsight.com/>

Kosovo Sever Portal, <https://kossev.info/english/>

Kosovo 2.0., <https://kosovotwopointzero.com/en/>

Παράλληλα, αρκετά ερευνητικά ινστιτούτα δημοσιεύουν τακτικά μελέτες για ζητήματα που αφορούν τα Δυτικά Βαλκάνια. Μερικές από τις πιο γνωστές δεξαμενές σκέψης είναι οι ακόλουθες:

Balkans in Europe Policy Advisory Group

<https://biepag.eu/>

Belgrade Centre for Security Policy

<https://bezbednost.org/en/>

Democracy for Development

<https://d4d-ks.org/en/home-en/>

European Union Institute for Security Studies

<http://www.iss.europa.eu/>

European Centre for Minority Issues

<http://www.ecmi.de/>

European Council on Foreign Relations
<https://ecfr.eu/>

European Policy Centre
<https://epc.eu/en/>

European Stability Initiative
<http://www.esiweb.org/>

Institute for Democracy "Societas Civilis" – Skopje
<https://idsocs.org.mk/en/>

International Crisis Group
<http://www.crisisgroup.org/>

International Institute for Middle East and Balkan Studies
<http://www.ifimes.org/>

Βιβλιοθήκες

Οι φοιτητές/τριες προτρέπονται να συμβουλευόνται συστηματικά τη βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου καθώς και το Συλλογικό Κατάλογο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (<http://www.unioncatalog.gr/ucportal/>).

Παράλληλα, οι φοιτητές/τριες μπορούν να επισκέπτονται και τις βιβλιοθήκες που εδρεύουν στην Αθήνα και οι οποίες διαθέτουν αξιόλογες συλλογές τόμων βιβλίων και περιοδικών για θέματα εξωτερικής πολιτικής. Από αυτές, οι πιο σημαντικές είναι οι ακόλουθες:

- Εθνική Βιβλιοθήκη (Πανεπιστημίου 32),
- Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων (Σύνταγμα),
- Γεννάδειος Βιβλιοθήκη (Σουηδίας 61, Κολωνάκι),
- Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών (Συγγρού 136, στο παλαιό κτίριο),
- Βιβλιοθήκη του Πολιτικού Τμήματος του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη),
- Βιβλιοθήκη Διεθνών Σπουδών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Σίνα 14),
- Βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου (Ελ. Βενιζέλου 70),
- Βιβλιοθήκη του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Πατησίων 76),
- Βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ, Μεσογείων 14-18),
- Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών (Λυκαβηττού 4, Κολωνάκι),
- Βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (Πειραιώς 228),
- Βιβλιοθήκη του Βρετανικού Συμβουλίου (Πλατεία Κολωνακίου 17),
- Βιβλιοθήκη της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης (Μασσαλίας 22),
- Βιβλιοθήκη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (Σίνα 31),
- Βιβλιοθήκη του γερμανικού Ινστιτούτου Γκαίτε (Ομήρου 14-16),
- Βιβλιοθήκη της Τράπεζας της Ελλάδος (Πανεπιστημίου 21),
- Βιβλιοθήκη της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Αιόλου 86),
- Βιβλιοθήκη του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ, Αμερικής 11),
- Βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ, Τσάμη Καρατάσου 11, Κουκάκι)